

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

Ivlii Die

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

fus est Petrus vt caderet, non tamen cecidit, quia Dominus suscepit eum. Stupefactus quidem ad momentum habet Apostolus, sed statim in virtute fidei redijt, quia respiciente Domino, fleuit amare: & si ad tempus concussus est, non tamen deijci potuit: quia scientia veritatis cassari non poterat, dicens: Ego pro te rogavi, Petre, vt non deficiat fides tua. Hodierna enim die crucifigitur Petrus, Paulus gladiatur, & vitam ponunt pro fide Christi, vt non deficiat fides Christi. Isti sunt ergo duo viri oliuæ, viri habentes fidem, illuminantes patriam, pascentes Ecclesiam, peccato- res vngentes. Quod igitur scriptura hæc dicit: Isti sunt duæ oliuæ: alibi planius aperit, dicens: Hi sunt viri misericordia.

Sequitur: Et duo candelabra lucentia ante Dominum. Candelabrum tribus pedibus innititur, & in altiora consurgens cereum superportat, vt qui ingrediuntur, lumen videant. ita & Apostoli tribus virtutibus innitentes, operatione, prædicatione, miraculorum coruscatione, lumen verum Dominum Iesum Christum ingredientibus ad fidem tota claritate monstrant. Et attendendum quod dicit, Ante Dominum. Hypocritæ etenim lucent, non ante Dominum, sed ante mundum, vt videantur ab hominibus. Apostoli verò luxerunt ante Dominum, sed non ante mundum, quia iudicia & verbera experti, diuinæ maiestati solummodo placere studuerunt. Quod ipsi sint duæ oliuæ, & duo candelabra lucentia, & ante Dominum, Zacharias Propheta manifestè his verbis innuit, dicens: Isti sunt duo filij olei splendoris, qui assistunt Dominatori vniuersæ terræ. Sunt etenim filij olei, quia viri sunt misericordiæ: sunt & splendoris, quia sunt candelabra lucentia: lucent ante Dominum, quia assistunt Dominatori vniuersæ terræ. Sequitur: Habent potestatem claudere cælum nubibus. Serenitas cæli nubibus impeditur, nè videatur, & diuinitatis contemplatio peccatis nostris clauditur, nè videatur Deus, Propheta testante, qui dicit: Opposuiti nubem, nè transeat oratio. Nubes opponitur nè oratio transeat, cum peccata nostra separant inter nos & Deum. Habent potestatem claudere cælum nubibus, id est peccatoribus, & portas eius fidelibus aperire. Mira res, & omnino stupore dignissima, ad hominum linguam claudi & aperiri cælestium palatia mansionum. Amen.

Luc. 22
Ibidem

Apoc. 11
Esa. 57.

SS Aposto-
li duob. cā-
delabris cō-
parantur.

Hypocrite
cui luceat.

Zach. 4.

Thren. 4.
Egregia hui-
us loci ex-
positio.

IULIUS.

VITA S. RVMOLDI ARCHIEPISCOPI ET MARTYRIS, EDITA A VENERABILI VIRO
Domino Theodorico Abbate monasterij sancti Trudonis, & in eius festo pro concione, vt apparet, recitata.

TRIVMPHALE & gloria Christianorum, miracula sunt & virtutes Sanctorum, quæ quo latius propagantur, eo & boni in Domino gloriantur, & mali erubescunt & cruciantur. Hoc insigne ab illa Crucis arbore natum est, in qua cum vita mortem triumphasset, & velut irrigata fecundissimo aquæ & sanguinis imbre statim extendit ramos suos à mari vsque ad mare: eosque flores edidit, quorum fructus & suauissimus sapor orbis terræ sinum impleuit. Nouit hoc ab Ortu Aegyptus & India, ab Occasu alter penè orbis Britannia cum adiacente Scotia: qui statim vt ab illius æternitatis sole tacti sunt, illi sub vmbra eius quem desiderabant requiescere, isti ad ardorem vsq; martyrij festinauerunt incalescere, & stridentia anhelantiaque verba in dulce Crucis melos didicerunt infringere. Vnde autem hoc tam latè diffusum germinariis, nisi quia in eorum cordibus coaluerunt Iesu Christi amor & desiderium? Assentit in hoc Herbigopolis gloriosa martyris Kiliani meritis & corpore, nec minus prona Scoto.

Iulij. 14
Cap. 2.

Scoti Christi
sui annuntiant.
S. Kilianus

S. Columbanus, S. Bertinus & S. Vinoc⁹ Scotorum talium & tantorum patrum gloriosa veneratione. Columbanus Itali- am, Bertinus & V Vinocus illustant occidentalem Galliam, & innumerabiles alij suis quique in locis: qui vitæ sinceritate & fidei integritate multos ad iustitiam e- rudiunt, & quasi stellæ fulgent in æternitate.

Cap. 2. Ex horum numero, ex hoc orbis terra remotissimo angulo beatus Rumoldus emicuit: de quo aliqua dicturi dum studium pietatis affectamus, minus dicendi notam formidamus. Quo enim ore, qua facundia quis posset exponere, quem vir cogitatu sufficit adæquare? Nè autem parentes eius & proavos omnino tacea-

mus, ex regali quippè profapia extitit oriundus: illustis regis Scotiae farus extitit. rus hæres eiusdem. Frustrà tamen fructus sapor eminus in radice quæritur, vbi gra- tius in ramo pullulando cominus demonstratur. Hic denique sceptrum regni poti- turus erat, generis insignia, deliciarum commoda, præfatus culmina lubrica æsti-

mauit: & vt de bonis caducis & transitorijs, fortunæque fallaci subiectis ad im- marcessibiles diuitias mentem aspiraret, voluntaria paupertate sacratissimus Dei seruus carnem propriam domans, mentem sinceram & solidam Creatori suo cum omni deuotione dedicauit: vt in persona eius impletur quod scriptum est. Ecce nos reliquimus omnia & secuti sumus te. Omni autem virtutis bono ab ipsa im- butus infantia, consueque prodijt, vt nihil eorum quibus Deus acquiritur intentu- tum reliquerit. Accessit ad religionem literarum scientia: vt quodcunque agere- tur, intellectuali scripturarum sale adspargeretur. Tota insula mirabatur, sicuro- mni terrarum gleba fecundior, ita sanctorum gloriosa simplicitate beator. Hæc est illa Scotia, teste Solino, olim in humana incolarum ritu aspero: alias ita pabu- losa, vt pecua, interdum nisi à pascuis arceantur, in periculum agat faties. Illic nul- lus anguis, auis rara, gens inhospita & bellicosa: adeo vt victores hausto prius in- teremporum sanguine vultus suos oblinirent. Apisibi nulla, intantum vrædue- ctos inde pulueres seu lapillos si quis intra aluearia sparferit, examina fauos dese- rant. Vt in virum proficiat ad quid iam in terra sua adspiraret non inueniens, de peregrè cogitat, in id se totum expedit & præparat. Romam auditu didicerat: eam, vel studio inuisendorum locorum, vel veneratione Apostolorum appetendam deliberat. Omnibus exoccupatus, nec iam in angaria cruceu lesu gesturus, in Britanniam ex more gentis transmeat. Nauigant enim vimineis alucis, quos cir- cundant ambitione tergorum bubalorum. Indè transmissio Morinorum fretu, qua breuissimus transitus maris est, in Galliam defertur, quoquò locorum veni- ens, lesum semper proloquens, de vita æterna, & quid sit Deus, homines instruens: sæpè etiam cum ratio postulasset, miraculorum gratia refulgens. Sic dum satis laborioso itinere Alpium niues transreptat: qua olim Pœnus Hannibal aceto & igni naturæ vim faciens scisso Apennino Romani nominis vires lacessitum transf- uolauerat. Urbem dehinc ingressus, aliquot dies continuat, Apostolicum piscato- rem quotidie studiosa oratione sollicitat, & clauigerum cæli ad aperiendum inui- tat. Mirabatur urbem in qua olim totius orbis dæmonia velut in sentinam con- fluxerant, nunc vnus Dei cultum amplecti, feliciorum per omnia Apostolorum sacra passione, quam eo quo primi olim eius muri maouerunt fraterno sanguine. Amplexatus & ipse triumphale martyrum nomen, qua ierant, qua steterant, qua pro nomine Saluatoris sanguinem fuderant, mille oculis & genuflexionibus sa- tisfaciebat: & dulci mixto ploratu quædam bellatorum Christi spectacula ipse sibi in corde suo representabat. Vincebatur totus ardore martyrij, vt tormentum & tortor si adesset, ad vitalis commercij mortem seingereret. Sed quia non est in hominis potestate vita eius: ex prouidentia omnipotentis Dei de repatriatione admonetur.

Regno fa- stidito, vo- luntariam paupertate sectatur. Matth. 19.

Sacris fuit literis im- butus.

Solini de Scotia testimoniu.

Peregrina- tio eius.

Vbi què Christum annunciat.

Romam venit.

Deuotio eius erga pia marty- rum loca.

De reditu diuinitus admonetur.

Cap. 3. Diuinitatis igitur se committens consilio, compendiosa peregrinatione Itali- am reuersus, qua se Apennini montis dorso attollit, supergreditur: Galliasque in- gressus, in eas occidentalium partes se deponit, qua Scaldis fluiuis æstum maris in- ruperam vsque remittit. Locum incolæ Machliniam dicunt propter maris Mali- nam & Ledonam, quæ certis temporibus cum corniculantis Lunæ consonantia nunc accessum, nunc recessum faciunt, nec ultra quam ad huius loci fretum vel da- mna vel lucra sua commutant. Nobilium quidam Odo nomine Comitatum gere- bat, cum æquè moribus & genere nobili coniuge. Ambo religiosi, ambo ante De- um florentes castitate coniugali, vt antiquos illos Abraham & Saram esse putaretur.

Ledo & Malina pro maris recessu vsurpat. D. August. li. 1. de mirabilibus Scripturæ.

SURIUS

9 der
Nobis
RVIII
5

præter quod Isaac tertius aberat. Hi solita religione virum mox visum inuitant, hospitio inducunt, conuiuio participant, ad commanendum postulant & impetrant. Felices ambo tali hospite, ad cuius ingressum diuina iocundati sunt benedictione. Vna enim dierum soli & sine arbitris diuinum aliquid cum agerent, tota spiritum prophetiæ mente concipiens, manu imposita orationem præstat, vtrifque benedicens fecunditatem pollicetur: seipsum compatrem promittit, de nomine prædicat. Accommodant fidem parentes stupidi: certi facilius naturam vincunt, quam Rumoldum posse mentiri. Fidem efficacia comitatur: iuxta tempus & diem prædictam de prius sterili filius nascitur: exceptus homini Dei præsentatur. Ille susceptum baptismate abluit: & Libertus nomen imponit. Aetas interea vique in adolescentem profecerat, & ex pij doctoris magisterio dulcis pufio in omnibus boni formam coaluerat. Parentes cum suis curialibus exultabant, & de futuro hærede quotidie cogitabant. Vnius talis lætitiæ diem maximi mœroris nox obtenebrat, & totam domum caliginosa nube inuoluit & cæcat. Quadam enim dierum puer cum coæuis ludos in aluci littore dum meditatur, dumque nimium bene ripe credit, periculum iniit: elapsus submergum facit. Tristi fremitu totum statim litus concutitur: & proiectis qui mergentem extrahant, omnis natantium conatus deficit. Captiua præda coram oculis abducitur, & absorpta cameratis vndis includitur. Rumoldus interim aberat, rumor vsque ad parentes intonat & nihil minus suspicantes irremediabili vulnere transfuerberat. Appensus præsens dolor cum priori lætitia præponderat: & quo olim lætiores de recens nato filio, eo nunc tristiores de mortui submergio. Nihil enim sine dolore amittitur, nisi quod sine gaudio possidetur. Quid agerent, quod se verterent, quid consilij caperent, non habebant. Sola hæc spes: vt quo prophetante non habitum acceperant, eo orante amissum recipiant. Euocatus homo Dei de tristi luctu & ipse totus concutitur, nec minus quam ipsi genitores super spiritali suo filio compungitur: consolatusque alios, qui seipsum vix consolari poterat, litus adit, locum notat: & celebris oratione terque quaterque Iesum inclamat. Circumstat tristis conuentus: præstolatur fidem euentus. Mirum dictu, vix dum ab oratione surrexerat, reiectis oculis propædstantem puerum adspicit: non dissono tamen à trium Babylonicorum puerorum miraculo. Nam sicut illi caminū triumphauerunt absque ignis ardore: ita & hic in contrario elemento supergressus est aquas absque aquarum humore. Iesu bone, quid illud miraculi, quid illud fuit gaudij? Vbi nunc mors victoria tua? vbi nunc mors stimulus tuus? Ecce non solum noster Christus, sed & qui sunt Christi, in nomine eius tibi imperat: tu obaudis, ipsi spoliant. Gratias illi, cuius gratuita adoptione homines facti sunt dii. Rediuius puer parentibus immo à parentibus Rumoldo redditur: donaria auri, argenti, totiusque suppellectilis adduntur. Vestra, ille respõdet, vobis sint: caduca enim aspernamur, nec cum cadentibus in præceps labamur. Aut quæ nobis cum istis conuētio, quorum iam totus in cælis actus & intentio? Vt tamen satisfaciatis aduenæ vestro, deserta paludis huius nobis dari obsecro; nõ vt alieno delectemur fundo, sed vt labore nostro inibi seruorum Dei proficiat mansio. Nec magnū id esse debet, si vestra metamus carnalia, qui seminamus spiritalia. Fauet statim Comes, quod petebatur ex voto offerre: testamenta his conscribitur pagina ad stipulatione subnixa. Nomen loco Vlmus: ob vlmorum illic luxuriantium copiam. Adunantur illic Duo militantium copia: accrescunt omnia, quæ ad vsus pertinēt ecclēsiæ vsq; ad consummari operis summam. Ille ipse posthumus Libertus inibi adolescit & eruditur, postremo sub tãto patre Dominico gregi præficitur: postea persequendus & proprii cruoris laurea coronandus. Ea enim tempestate, qua Scytharū furor excanduit, & de vagina Daciæ Getharū gladius erepsit, omnibus ab ipsa maritima ora vsq; ad Agrippinensem Coloniam vastatis & incensis, hic homo Dei occasione euadendi periculi in Hasbaniam se transtulit: quem persecutum & captum effera gens ante ipsam S. Trudonis aram fecerunt Deo victimam. Corpus eius, vt aiunt. (veri enim periculum ad me non recipio) illic sepultum: de loco autem sepulcri non ambigua sententia est.

Ordo, quæ tamē Odo nem alij vocant, eū benigne suscipit. Fecunditatem sterilibus coniugibus prædicat. Euentum fortitur prædicatio.

Submersū Libertum puerum in clamato Christi nomine parentibus inco lumem restituit. Dan. 3.

Munera seipuit.

Extrauēdo monasterio locum impetrat.

Scythæ & Dani loca maritima Colonia vsque vastant. S. Libertus occisus à Danis.

Inuidia interim recrudescit diaboli, nouos coetus cernentis quotidie adunari, se impigre impugnari, interdum etiã superari: inficit nota peste duos quondam sancti viri comites, qui solum aliquadò gradientem & ex more psalmos ruminantem exaduerso lethali vulnere excipiunt, spe adipiscendæ pecuniæ quam solitus esset

Cap. 46. A suis comitibus auaritia excipit occiditur.

q circun-

circumferre. Miseri profecto & proditoris Iudæ dignissimi laqueo: qui dum vanissimum sequuntur quaestum & turpe lucrum, stanti tamque religiosi sacerdotis incurrit magistricidium. Præterea factum volentes palliare, scelere crimen addunt, raptumque sacratissimum corpus præter labentibus vndis iniiciunt: regressi, mendaciorum folijs rem gestam cooperiunt, frustra tamen. Piscatoribus enim noctu circa negotia parato labore occupatis lux caelestis incanduit, & quo loco sacratissimum illud corpus delitescerebat, superfulis luminarijs apparuit. Perterriti homines, & nihil per se præsumentes, Comitem adeunt, nouitatem rei patefaciunt: prodigium aliquod id sibi videri persuadent & promittunt. * Odo focii se præstat nauigi, solitoque iocundus luminariorū miraculo, iactis retibus nobilem piscaturam haurit, & sacratissimum illud funus cum iubilo ad terram trahit. Impositum vehiculo quo nunc requiescit loco deportat, & sepulturam celebri sumptu curat: nec defuit digitus Dei, operatus statim ad glebam militis sui.

Diuino lumine piscatoribus sacri corporis designatur.
* al. Ado.

Cap. 5.
Carolus
Craffus
hic fuit.
Normanni
atque Dani
in Francia
&c. valit.

SURIUS

q. d. ber
Nobis
RVITI
5

Thren. 2.
Ecclesia S.
Rumoldi,
omnibus
lo confis-
gratibus,
illa se per-
manit.

Prouer. 19.

Cap. 6.

Miracula.

Ceterum Carolo Romæ à Iohanne Papa in Imperatorem consecrato, ira Dei re-spondentis peccatis populi sui, Nortmāni adiunctis sibi Danis Franciam & Lotharingiam peruagantur: fines præcipue Morinorū, Menapiorum & Brachbatensium, omnemque circa Scaldum flumen terram ferro & igni deuastāt. Inde Vbal stituum ingressi, totam Batuam, palatium etiam Neomagi incendunt. Eodē anno Godefridus & Sigfridus reges Nortmannorum cū inestimabili multitudine iuxta Mosam in loco Haslon confedentes, Leodium, Traiectum, Tungros, sancti Trudonis, Coloniam, & Bunnam cum adiacentibus prouincijs & castellis comburant. Aquis in palatio equos stabulantes, oppidum & regiā domū incendunt. Ad hæc mala Hugo filius Lotharij regis ex Vbaldrada pellice in Lotharingia & Boso tyrannizabāt in Burgundia. At ne Chronicum magis videar texere quam cœptum opus profequi: hoc tali bellorū incendio per decem & octo annos totus orbis dum arderet, iuxta prophetam nec scabelli pedum suorum Dominum in multitudine iræ suæ recordaretur, ecclesia tamen huius martyris nostri illa se permansit, nec quicquā tale effera gens aduersus eam aut potuit, aut præsumpsit. Ad quam gratia prædæ quidam ex eis cū accessisset, & superpositum campanarij, quod vulgus gallum propter similitudinem formæ, nos aurarium propter obseruantiam vocamus auræ, rapere præsumeret, lapsus facit: dignasque rapacitatis pœnas debita morte luit. Et quia iuxta Salomonem pestilente flagellato, sapiens sapientior erit: hoc vnus infortunium cæteris omnibus disciplinæ fuit commonitorium.

Vt reliqua prosequamur, vel id in hoc sancto nostro mirabile, nec minus iocundum est: quod circa supplices suos hanc velut maternā curam exhibet, vt de minimis quoque rogatus se quasi obuiū præparet. Mulier matricularia eadē & nonna, Gerlingis nomine, pia deuotione ecclesiæ eius ad hæserat: sonandarū campanarum officium habebat. Prosequendarū horarū die solennia, noctu sibi gallū nutriuorat monitorem. Assueta domesticas parietes subrepere vulpecula, dum vnā alteramque prædā impunè asportat, maiora præsumit: in gallum totū negocium intendit. Sed nec saliendo pennā volatilem, nec rependo fas erat adspirare ad trabeam altitudinem: nota vsa fraude, parat insidias, subintrat latebras, cū interim securum & superbo gressu limen calcātem de post ostium bestiola aggreditur, inuadit, & minaci pressum dēte velut triūphans asportat, tum syluæ se reddit. Accurrit mulier, sed tardiori impedita gressu, vno & altero conatu frustra cōsumpro, totius damni querelam in Sanctū retorqueret & causando deficit. Quid, ait, mihi & tibi? Aut mihi reddatur gallus, aut matutinis careat Rumoldus. Nulla mora, redit bestiola: & captiuam prædā quodā suffuso pudore coram oculis mirantium deponit vinā: data delicti venia, frustrata præsumptrix nihil simile deinceps ausura, ad latebras se recolligit. Mirentur alij confragosum cælum, turbatum mare, terrā concussam: sufficit mihi in his quæ putantur minima gloriari super hoc martyre. Penè enim nescio Aegyptij pestilentius ne cæsi sunt in ciniphe, an in omni primogenitorum occisione.

Exod. 8.
Cap. 7.
Aliud miraculum.

Superest & aliud eiusdē huius suæ matricularie miraculum, non minori pietate amplectendum. Ea enim incurfione, qua Danos omnia superius diuina & humana perturbasse meminimus, hanc quoque captiuā fecerāt, & mare trāsportaturi abduxerant. Ostiū Scaldis necdum attigerāt, trāstra, remos, & cetera quæ sunt armamenta nauū, reparantur: figūt anchoras. Nox solito horridior, vtpote vicina iam hęc me, in somnos vocat. Ceteris nocturnū frigus duplici diploide cōsolātibz, captiua in proa

in prora cōtradis in simul membris algoris & niuium pœnas luit. Extrema tandē vigente necessitate, appensa oratione cū lachrymis: Eia, inquit, S. Rumolde, si iure, si fideliter, si ad gratiā tibi seruiui, nudā & algentē tuam cooperi. Mira fides, statim depressis oculis vt obdormiuit, omnibus quæ domi reliquerat vestimentis se cooperat sentit. Expergesta miratur & stupet: officiosum sibi martyrem quibus potest laudibus magnificat & effert. Sol in diem fuso manē repubescebat, & nauis cæso sane solui parabat: hīc verō vires deficiunt, & quo amplius insudant, minus proficiunt. Stabant fixa simulacra toto luctamine & conatu frustra deficiēte. Rupium instar medijs in harent fluctibus alternatim quis quid agat inuentibus, cū interim vnus captiuam admonet dimitti, hanc longarū morarum causam sibi videri. Ex consulto fauent cateriea dimissa mox velut ex sarcina naui velificat omnes celeritate non difficili. Quod ne in hac tantum captiua miremini, quis vsq; in hanc diem carceratis & boiatis faciliore exauditione solet compati?

Præterea de ferendis arboribus & infitis earum non ignobile illud eius recordatur miraculum. Quicquid enim huiusmodi feminū sanctissima eius manus sparsisset, cum incremento cælestis gratiæ donum comitabatur efficaciz. Memor enim Apostoli: Qui non laborat, nec manducet. & rursus, Manibus nostris laborauimus ne quem vestrū graua remus. honesto hoc plerunquē exercebatur negotio, intantum vt partito ipse sibi tempore nulla omninō hora quin aut labium in oratione aut manus occuparet in opere. Fagineam hoc negotio nutriuerat siluulam: sub quarum plerunquē recubans tegmine meditabatur harmoniam Dauidicæ melodiz. Ad nostra vsque tempora vna harū perdurat arborum, dulci digna religione & gratia platoris sui recordatione. Excreuit ad materiam laudis quidam Lantgerus nomine: qui in ecclesia beati Rumoldi coaluerat & in presbyterū profecerat. Sed vt solet ex abundantia luxuria, & ex luxuria nasci superbia, corde tactus ad hoc vsque intumuit, vt nec pares dignaretur, nec quid sit homo recordaretur. Non iam priuata loquitur altiora præsumens, velut vter in pruina inani turgescens spiritu, stipendia quæ ex quotidiana debebantur præbenda ducit contemptui: ad alia velut maiora migraturus se extendit. Sed lapis ille offensionis & petra scandali, qui super quemcunquē ceciderit, collidetur, & qui in eum impegit confringetur, quædam statim salubria fugitiuo suo opponit scandala: & occultis fatigatum importunitatibus, cunctis quibus antea lætabatur excludit rerum successibus. nam, vt scriptum est, pugnavit pro eo orbis terrarū aduersus insensatos, rerum primò flagellatur inopia, deindē quadam animi lapidatur acedia. Dies ipse & nox solito tristior: plerunquē etiā mors vita iocundior. Sic dissipatus nec tamen compunctus pertinaci corde recedit: viamq; suam ingressus velut maiora appetiturus, iterum salubriter reprimitur, & oculorum cecitate percutitur. Quid multis moror? Erudit ex verberibus, ad horam penitet, & ad horam illuminatur: iterumq; priora præsumens, iterum cecatur. Edoctus tandē quid sit contra torrentē niti, aut quid homo comparatus Deo, nil simile vltra ausurus, ante manus illas quas nullus effugit humiliatur: & mediante nostro martyre non tantum oculis, sed etiam corde illuminatur. Clareat hoc vel exemplū vel pœna eis, qui non contēti aurea mediocritate, inani ebulliunt auiditate: nati in paupere nido & rusticano tugurio, adspirant ad alta laquearia & tecta palatina: assueri olim pane cibario, similia & mella prægustant cum fastidio, de quibus Propheta: Væ qui coniungitis domum ad domum, agrum agro copulatis vsq; ad terminum loci. Nunquid habitabitis vos soli super terrā? Filius patriarcharum Esau propter lenticulā venditis primogenitis de gula arguitur. David manu fortis & amicus Dei, propter aquam quā de cisterna Bethleē in sanguine virorū fortium hauserat reprehenditur: quam nisi Domino statim libasset, sanguinis pœnas luisset. Ipse filius hominis à filijs seculi vini potator accusatur: & qui sine omni peccato erat, de ebrietate calumniatur. Et Apostolus ait: Non sunt condignæ passiones huius temporis ad futurā gloriam quæ reuelabitur in nobis. Si non sunt condignæ passiones, quantum minus ebrietates & comestiones? Ad quos specialiter loquitur propheta, Vacate & videte quoniam ego sum Deus, nonne ad Clericos: Eis quippè Deus vacationes, eis ferias instituit Papa Syluester: quas prius à nominibus deorum suorum gentiles vocabat. Nobis quippè vacare, nobis feriat institutum est: vt quanto remotiores sumus à negocijs secularibus, tanto omnipotentis maiestatem contemplemur vicinius. Vnde Apostolus: Nemo militans Deo, im-

S. Rumoldi opē implorat, neque frustra, Gerlingius Nōna.

S. Rumoldus, carcere vincis imploratus subuenire cōsuevit. Cap. 1.

2. Thec. 3. 1. Thec. 2. S. Rumoldus honesto semper labore ab oratione cessans occupatus fuit. Arbor D. Rumoldi manu facta ad gratē vsq; Theodorici Abbatissis perdurat.

Sap. 5.

Authoris exhorratio ad eos qui ex humilibus surgunt in altum. Esai. 5. Gen. 25.

2. Reg. 23. Rom. 8.

Psal. 45. Syluester ferias vocavit dies, à Deorum nominibus.

SURIUS

q. ber
nomen
RVITI
S

antè nomi plicat se negotis secularibus. Aut nunquid non adhuc cum Deo eadem perditur
natos. gratia suo martyri, vt contemptores & veneratores aequè aut certè amplius possit
2. Tim. 1. coronare aut punire?

Cap. 9.

Implorati
bus opem
suam adest
S. Rumol-
dus.

Verum hæc, vt ait quidam, mordacius distribuenda B. Hieron. relinquamus, nos verò ad cætera quæ supersunt currenda redeamus, & quod superest dici in laudem beati viri percurramus. Compertum hoc signis euentibus, nullum vnquam frustrari fuis erga hunc patrè precibus, quibus scunq; grauaretur incòmoditatibus. Quidam Helinardus dum nimium indulget venatibus, & fugiètem prædà captatam diu, lapsu aut alio nescio incòmodo inclementer periclitatur. Erat languor vehemens ad mortè procliuior, vt paratis exequialibus nihil amplius quàm extrema clamatio expectaretur: cū interim recuperato spirita, lingua adhuc obligata, quod oculorū nutu ad sepulcrū B. Rumoldi gemitu interprete se postulat deferri. Satis faciūt misero: & inter manus exceptum ante altare illud plus cadaver quàm hominè proiciunt. Tristis turba psequitur, & precio fidei diuinè misericordiæ supplicidū puocatur. Adest euicta diuinitas: & prece omnium vni huic redintegratur prior & auctior incolumitas. Miratur seipsū rediuius homo: & paulò ante aliorū delatus ad miculo, plusq; seipsum portare sufficit. Recordatusq; scripturæ, Necaparebis in còspectu Dei tui vacuus: annui cèsus votū facit, & dum aduixit perfoluit.

Exod. 23.

Cap. 10.

Ieiunium
quadragi-
simale.

Ieiunij &
Missæ irre-
ligiosus cõ-
tempor
dæmonib.
Iudifican-
dò permit-
titur.

Addamus & aliud non minùs exemplo dignū quàm miraculo. Quidam eorum quos stipendiarios vocant milites ab Antuerpia Machinas habebat negotium. Feria cœnè illius erat, in qua à discipulo traditus Iesus perdit hominis salutè est operatus. Ieiunium ex antiqua patrū institutione vniuersalis celebrat Ecclesia: vtpotè nondum percurfā solenni Quadagesima. Miles ille moreorum quib. quicquid libet licet, & quod noluerint nō dignantur licere, absq; Missæ audientia & ieiunij reuerentia confecto matutino prandio solus progreditur. Vix dum mediū iter atigerat, & ecce coram oculis dissimilis militiæ armatura & copia. Legio enim dæmonum sub fœmineo habitu crispantib. à tergo iubis, hastata manu, clypeo protegente humeros, improuisa progreditur. Spumantis equi puluereum quatit vngula campum: vrgentibus à latere calcaribus in vnum illū totus ille intenditur furor & impetus. Ille contrà euaginato gladio dum parat cõgredi, vno atq; altero icū frustra cõsumpto, auras dum verberat, inani conatus vires lassat. lamā infelix futurus victima equo labitur, & tota iniquorū massa velut voti cõpos cõclamat & irruit: cū ille vix ad mentè rediens, & toto conatu celebre Iesu inclamās nomē, addito etiā Crucis signaculo, omnē iniquorum perturbat aciē, & velut fumum reddit inane.

christi gra-
tia Sancti
mortalib.
subueni-
unt, in quo
eius etiam
gloria yer-
titur.

Cõfractus tamen & velut toris destitutus viribus, ad ecclesiā B. Rumoldi alienis defertur manibus: illic dies aliquot cõtinuatur, & demum curatur. Tua hæc Domine gratia, tua hæc in sanctis tuis est gloria: vt nullum prorsus sit incommodū, qd ad eorum preces nō sentiat remedium. Fœmina quædā longo manū sāguore grauata, frustra in medicos multa consumpserat, laborabat non modò chiragra, sed etiam digitis in palmā relisis, truncum nulli profuturum officio agrā trahebat. Subrepserat etiā inopia, omnium semper incòmodorum pedissequa. Hoc duplici pressa infortunio, quid iam ageret non habebat: operari non valebat, medicare erubescebat. Rememorata de largitate martyris, ad mēsam eius altaris accedit, cū supplicè prece egrā manū porrigens: non micæ panis, sed plenissimā sanitatem de manu propitiatoris sui recipit. Opere precij est, dum breuitati studemus multa prætere: nēdum affectamus officiale studium, auditorū incurramus tedium. Neq; enim, etiā si vellemus, materiā æquare possemus, ad cuius superabundantem gratiā Tulliani eloquij fluuius siccaretur. Sed nec virū sanctū putet quis egere officiali eloquio, cuius laus & gloria tota p̄satur ab æternitatis munere & beneficio. Veruntamen quod loquimur, quod scribimus, necesse est vt in laudem & gloriā eius expendamus, sine quo loqui & scribere nec debemus, nec possumus. Addamus tamen in calce, quæta virtute hostiles dæmonum icūs soleat propulsare: qd cū sit de vna & simili res milititer factum, nō necesse fuit variare. Tres quidē à dæmonib. vexati ad medicinalem eius tumbā sunt presentari & curati. Quæta autē putatis & quàm efficaci possit & velit suis supplicibus compati charitate, qui omnibus incòmodis patrocinatorum auctoritate: Redeamus iam tandē ad solēnem diē martyris, qui octauo Calendæ Iulij est depositione eius celebris. Nec immeritò, vt qua die p̄cursoris natiuitas iuxta anglicū præconium cum gaudio celebratur in terris, eadē ob meritum martyris tripu-

A dæmoni-
bus corre-
pti ad eius
tumbam
curati.
Solēnis di-
es marty-
ris cur in
Kal. Iulij
tranillatus.

tripudii esset celo & terris. Sed ne quid Baptistæ celebritati & officio detraheretur, octava ab hac die martyris officium percolitur. Agè ergo pater sancte martyr inuicte, supplices tuos refoue, cum iudice seculi causas nostras compone. Si nostram respicias miseriam, nihil feceris, si omnipotentis misericordiâ nihil pulchrius. Mediator Dei & hominum mediatorem audiat inter nos & ipsum: quatenus te orante & ipso propitiante alleuiati peccati pòdere, ad æternitatis mereamur scalam pertinere. Quod ipse præstare dignetur, qui uiuit & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

Inuocat S. Rumoldâ author.

SANCTI PATRIS NOSTRI PROCOPII, EX LEGIBVS D. BENEDICTI VIVENTIS, ACTIONVM VI
te compendium, partim ex annalibus Bohemorum, partim ex antiquo MS. per Dn. Nicolaum Salium Pragensem recens descriptum.

PROCOPIVS homo Bohemus, parentibus nec eminentissimis, nec obscuris Choromæ in Bohemia in lucem effusus, penè infans seueriorem quandam viuendi disciplinam amplectebatur. Sic enim Dei reuerentia, & maiorum intuitu, cor ad honestè viuendum firmarat, vt omnes voluptatum fucatarum fibras animo prorsus eradicaret. Quam eius, magnum quid pollicentem, indolem parentes circumspècti animaduertentes, alendam eam & extendendâ rati, Pragam eum admodum puerum transfulerunt, vt Vissegradum Dalmaticis literis, quæ id temporis ibi florentes erant, expoliretur. In quibus ille tantum desudauit, vt commilitonibus suis doctrina multis gradibus emereret. Viuendi autem eius ratio tam insigniter pura fuit, vt ea excitati præcipui eius loci sacerdotes, eum licet renitentem, Collegio suo cooptarent. In quo ille statu peruihil in orationibus consistebat, die nihilominus in diuino officio contrito: tandem Sacerdotij gradum conscendens, cogitare coepit parum se hæc in pietatis studio progressum, ni maioribus virtutum incrementis exorsos satus prouehere eniteretur. Hæc animo agitans, in monachum D. Benedicti instituta professum, Deo hoc ita curante, incidit. A quo & vitæ ab humanis negocijs seiunctæ normam excipit, & cultu corporis nouo inuolutus est, sicque parentes inuifit, non ea mente, tantquam impotentiori aliquo conspiciendi eos affectu pungeretur, sed vt reconditam aliquam & hominibus ignotam specum eligeret, in qua, liber à populari tumultu, liberius Deo officij sui pensum exoluere posset. Quod cum ageret, & anxius per inuios saltus, atque inaccessos montes singula lustrâs oberraret: deuenit tandem in antrum quoddam duobus circiter miliaribus à castro Curimæ diremptum, qui locus à fluuio præterlabente Salsauæ appellatione percrebuit. Quod quidem antrum mille propemodum dæmonia infederant, quæ non leues illi molestias creabant. Ille tamen, vt athleta Christi impavidus, cum ijs orationum & ieiuniorum telis acriter depugnans, palmam certaminis referebat.

4. Iulij festum eius celebrant Bohemi. S. Procopij patria.

Pragam literis imbuetus mittitur.

Initiatur sacerdotio

Assumit monasticæ vitæ viuendi normam.

In specu habitat. Oratione dæmones fugat. Cap. 2.

Cuius tam grâdes spiritus, & masculos labores, admirationis & imitationis ergo volens Deus orbi palam facere, Vdalricum Principem Bohemæ, occasione venationis, præconem virtutis eius & testem inculpate actionis produxit. Hic enim Princeps cum comites, & molossos suos, volucris cursu præteruictos, nec assequi, nec ablatis oculis reuocare posset, colligendarum virium causa, quas in ea ferarum insectatione exhauferat, sub opaca quadam eius siluæ arbore refedit. cum in sperare ceruus ramosis cornubus mirandus maturo gressu eum quiescentem præteruolans, secretiora lustra inire tentabat. Princeps autem, quamquam defectis viribus gratissimam corpori festo medelâ ea mora afferret, videns tamen feram, qualè ea die nullâ inuestigasset, cupiensque, laudis aliquid ex ea cõfecta sibi decerpere, impotentium & effectorum pedum, & damnati cursus oblitus, eu estigio è terra se corripit, & contorto arcu ceruum, vestigijs eius insistentem, premit. Ille autem tam diu ante insequentem se fugam capessit, quousque ad notam sibi specum patris Procopij decurrisset. Truncabat tunc vir Dei, post suas preces, quercum quendam vsui suo seruituram, post cuius tergum, tantquam post firmissimum vitæ suæ propugnaculum, se recipiens ceruus, cõpositis cruribus humi subfedit. Sanctus autem, incitari cursu eius & pauore excitatus, causam

Vdalricus Bohemæ Dux ad specum viri Dei, diuitius ducitur.

SURIUS

q. d. ber
Nobis
RVITI
5

nouitatis huius assequi volēs, caput sustulit, & eminūs prospiciēs hominē lauta facie, & amictu corporis minimē agreſti cōſpicatus, neruo obuertum ex aduerſo vultum in se direxiſſe videt. Steterūt aliquātum ambo mutua admiratione defixi: tūm Princeps percontari, quid hominis eſſet, cui ille, se magnis facinoribus obſtrictum Christi tamen feruum dicere. Hoc reſponſo excepto, concuſſus religione Princeps, laxato arcu cernuus ad pedes Sancti ruit, & ad arbitrium eius nutumque se compo-

Vdalicus ad pedes Sancti pro uoluitur. Cap. 3.

Beatus verò Procopius, ductum in penetrabile ſuū viuō ſaxo eraſum, quia eū anheliante ore loqui videbat, quieſcendo aliquid laxamenti proſtratis viribus corporis dare hortatur. Morem gerit Dux, & ſuccedēs antro, locato corpore, primo orat hoſpitē ſuum, vt ſuā torrenti ſiti remediū aliquoſpotu adhibeat. Nihil diſſert ſanctus: aquam qua guttur ſuum proluere aſſueuerat, Crucis ſigno perſtrictam ei propinat, quā ſubitò in talem molliſſimi vini ſaporem, diuina operatione traſiit, qualem Vdalicus Princeps, nec in genialibus Cæſaræ menſæ epulis, (inter quas olim alitus fuerat) vnquam ſe libāſſe aſſueuerare non dubitaret. Diuinam ergò vim hic ſe exercere cognoſcens pius Princeps, flagitare quaſi importuniū à ſancto patre cepit, vt leuandorum criminum ſuorum ſpe certiori, multā in ſe iudicio ſuo patere decerneret non grauaretur. Admiſit preces tam iuſtas ſanctus Dei homo, & vt tem-

S. Procopius ei aqua in vinum mutata propinat.

plum Deo ſub nomine D. Ioannis Baptiſtæ à fundamentis erigeret, idq; celebre religioſis viris cōtractis, & copioſis prouentibus dotatis efficeret, in mandatis illi dedit. Quæ omnia Dux, vt animoſè & alacriter expetiuit, ita exauditus, treme extremam manu operi adiecit. Id autem ab eo perfectum eſt anno milleſimo nono, quo tempore Henricus ſecundus faſces Imperij poſt Othonē tertium poſſedit, & in Pannonia beatus Stephanus Rex diuinorum operum effectus magnificus florebat. Vbi dum cæleſtibus negocijs vacās ageret Procopius, ſtipatus choro purgatoris ſenſus hominū, quos ſibi delectu acri habito collegerat, mirum dictū quantis vndiq; egenorum & morbis tentatorum examiniſus, præcipuè autem eorum, qui comitiali morbo vexabātur, crebrò circumfundebatur. Quibus omnibus Apoſtolica pietate ita ſe commodum impartiebatur, vt nemo ab eo triftis, omnes letabundi redirent. Ante omnia autem cō animum cogitationemque intentam veluti arcum tenebat, nè quid domeſtici eius, qui eodem cultu & ſacramēto obſtricti, Deo ſecum militarent, importuniori aliqua ſpiritus tempeſtate iactarentur. atque hæc Procopij apud ſe geſta prædicatione & memoria digna.

Cap. 4.

Quæ verò ab eo in luce & in propatulo patrata fuere, talia ac tanta memorantur. Principio quidem Menonem virum pium cū illis diebus, quibus inter Paſcha & aſcenſum Chriſti Domini, viri Chriſtiani ſupplicationes ſtatas prælata Cruce obeunt, ſtumē, nè Procopij choro copulari poſſet, arceret, videretq; in vltà poſita ripa ſcapham conto hærentem, orauit Deum eius ſibi copiam intuitu meritorum D. Procopij fieri. Orationi euentus felix reſpondit. Mox enim ſcapha reuulſo conto à ripa reſiliit, criſpantes vndas ſecare, & ancillatū ſimilis genib; oratoris ſe applicare. Quæ ille conſenſa, & conto quem ponē ſecum cymba attraxerat nauiculā ſubigens, optatis ſe tandem aruis expoſuit, & religione exolutus, cū rem miraculo dignam Procopio aperiret, eamq; bonitati eius imputaret, illæ ſe declinare, & in dicentis ſidem retorquere atque congerere perſeuerauit.

Miraculū S. viri meritis.

Cap. 5.

Aliud deindē tale ab eo tantumq; patratum eſt opus, quod viri ſancti ſolidā virtutem arguit. Nanq; vir quidam aſperriſſimo mali genij furore percitus, cū ab eoinedia ſe caſtigare iuſſus paruiffet, illeq; potentibus verbis in exturbandum diabolū prolatis incubuiſſet, repente dæmon hominis illius incola, ſpeciem terribiſſimæ volucris exhibēs, ex ore illius, tãquàm ex nido prouolauit, & in culmine recti conſiſtens, ita orationibus eius ibidē appetitus eſt, vt deorſum corruerit, lapſuque illotria ampliùs in fruſta diſſipatus ſit. Hanc tantā eius in affligendis gregalibus habentes dæmones poteſtatem, dira & contumelioſa voce queſti ſunt, ſe ſuis ſedi-

Dæmonē eicit ab obſeſſo.

Dæmones fugat. Cap. 6.

Interea Vdalicus Dux laxata egritudinis vi membrorum cōpage, vita deſungi-tur, herede Bohemię Beretiſlao filio ſcripto. Qui non leuib; hominū narrationibus excitus, quæ Procopij & quanta eſſet viuendi innocentia, & nobiliū factorum clari.

Vdalicus Ducis obitus.

claritas, ad eum pergere, & coram illū alloqui destinavit. Quod dum perhumanē & demisē facit, suggeritur ei à proceribus suis, Patrē eius mortis precipitis interuen-
tu, nō cumulatē monasterio illi censibus pollicitis satisfecisse. Quibus auditis Dux,
nihil protelandum cum hoc opere ratus, subito in multis satisfecit, in paucis se fa-
tisfacturum propediem & hilariter recepit, Procopium quē designatum cōnobije-
ius Præfectum, obfirmatē id munus defugientem, inextricabilibus rationum la-
queis ita circumcinxit, vt enodare se minimē posset. Quod quidem munus ita gessit
vt omnibus magnoperē eius gubernandi ratio accepta esset. Sic nanq; benignē ius
suum in eos exercebat, vt nunquā aliquem subiectorum duriori ore percellerit,
omnes verō mirificē colloquijs suis, quibus frequenter eos ad officij initi perfecti-
onem cohortabatur, permulserit. Hinc factum, vt neque ille, in quem sanctus Dei,
quod molliori & fractiori vocis sono quā par erat inter sacrificandum modula-
batur, virgis animaduertere iusserat, quicquam ea punitione irritaretur.

Cognito tandem vitæ suæ occasu, palam Emerano & Vito amantissimis iuxta
ac fidissimis secundum Deum filijs, quod sibi intra triduum mortis agon impende-
ret, denunciare non destitit, atque epilentico, stipem tunc à se exigenti, vt tantisper
prætolaretur monuit, quo sibi vita functo, tunicam elemotynæ loco asportare
liceret. Mox conuersus ad suos, præscio futurorum casuum spiritu, quæ tempestas
incommodorum eos quaesatura se ablato esset, instar Patriarchæ Ioseph aperte il-
lis varicinatus est. Aiebat nanque, Beretislao Bohemiæ domino sospite, secunda o-
mnia illis erepto eo, sinistra quæuis eos occupatura. Spitigneum Principem pater
Procopius hac in futurum porrecta oratione designabat, qui adeo crudeli odio in
eos deflagrabit, vt vertere solum, importunitati eius cedentes, cogentur. Verū
nē infaustorum tantum commemoratio admodum concuterentur, commuta-
tione festina prosperorum euentuum, quam sub Vratislao successore Spitignei ex-
perturi erant, eos mirificē permulserit. Tali sermone ad eos habito conqueuit, & bre-
ui post vitam reliquit, id quē circa annum 1033. Cal. Aprilis.

Post eius obitum discipulorū eius religiosum agmen, veritū ne exultātes res eo-
rum prouido gubernatore cassæ breui desluerēt. cocuntibus suffragijs Vitū amanti-
ssimum patri Procopio, maturum & seriū piūq; virum, omnibus rationibus id-
onus excutere conantē, Præfectum sibi constituit. Cuius administratio tam diu in-
tegra florensque extitit, quandiu Beretislaus beneuolus Princeps in humanis agebat.
Eo enim exanimi facto, derepentē Spitigneus turbo, beati illius præfaga voce denū-
tians, in eos erupit. Cui collustratus aliquantisper Vitus, cum se imbecillum tanto
furori reprimendo sentiret, cedendo atq; in Pannoniam demigrando, victor eua-
sit. Vixit coulq; in exilio Pānonico, quousq; Spitigneus viuere cessasset. Interē Ab-
bas quidam Germanus homo asper loco illi præficitur. Qui ad nocturnos cōcentus
vadens, cum ter à B. Procopio, sibi in limine templi apparente, iussus cōnobium il-
lud deserere, minimē paruisset, tandem baculo pastorali ab eodem incussus sapuit,
& verbere proteruorum pædago eruditus, pagaso volucrior indē exiliij, Princi-
piq; Spitigneo, qui eum monasterio præposuerat, duos casus suos anhelans cōme-
morauit. Quæ cum crebris hominum sermonibus vsurpata Vratislao, qui habenas
regendæ Bohemiæ post Spitigneum suscepit, inclaruissent: ita audicione eorum re-
fectus est, vt è Pannonia Vitum Abbatem, reliquosq; B. Patris discipulos reuocārit,
eosque loco ordinique pristino in Bohemia reddiderit.

Tum quoq; vir quidam Labessa nomine, aulæ Principis affectator, maleuolorū
iuiquis accusationibus appetitus, cum vitæ fortunarumq; suarum ruinā certō præ-
didicisset, fugā eques ad Sazauam flumē arripuit. Quod cum transuadere nō posset,
& infensos hostes circumuolare eminus conspicaretur, fusa ad Procopium, cuius
ædem vitrā intuebatur, prece, subito amnem fluidā glacie rigere videt, quam pati-
entem sui inuadens, iumento manū ducentis sequente, lento gressu superauit. Quæ
non mora liquefcens, atque in currentes vndas reuoluta, illi tutelam, inimicis verō
eius obstaculum comparauit. Factum id Augusti mense, quo sole Leonem ingres-
so, feruentiori calore Bohemia huic signo subdita, torrerī solet.

Mulier diuturno languore detenta, iussa est à Procopio sibi apparente, vnum ex
discipulis illius Vitum, aut Emeranum aduocare: quorum cum Emeranus eam ac-
cessisset, & Deo illius iacentē valetudinem oratione cōmendāset, protinus ex inte-
gro conualuit. Vpilio Sazauicnsis amictus veste, quam sublegerat, à domino rei

Beretisla-
filius eius,
monasteri-
um S. Pro-
copij mul-
tis donat
diuitijs. e-
umq; præ-
fectū creat
Attendat
hec de hies
monachi,
qui voca-
tus in chō-
ro parūt.

Cap. 7.

Mortem
suam & v-
tura mala
suis filiis
prædicat,
Gen. 50.

Felix obi-
tus eius.

Cap. 8.

Vitus ei
succedit.

Monachi
tyrannicē
Spitignei
nō fereres
in Pānoni-
ā migrant.

Ab Vratia-
lao princi-
pe reuoca-
tur.

Cap. 9.

Quidā ab
hostibus
ati Proco-
pij meritō
miraculo-
sē libera-
ratur.

Cap. 10.
Mulier &
gra sana-
tur.

Vinctus
cippo libe-
ratur.

comprehenditur, & cippo, frustra pro eo interueniente Vito Abbate, inferitur. Hic inclamato nomine Procopij, vidit hominem canitie venerandum, in sola redimitu-
na, quam manu gestabat, robora arctantia contingere, & vt morum comutationem faciat precipere. Tum can-
impetu dissiuerunt, vt ianuam eius loci deturbarint, illeq; in etinaculis expeditus, liber
euolarit. Martino cuidam, in sacro viuendi genere tyroni, fures suppellectilem, dum
in supplicationibus nocturnis excubaret, depeculati sunt. Ille ad sepulcrum P. Pro-
copij, velut ad tribunal iudicis causam ferens, locum se mutaturum asseruit, ni Proco-
pius illos rerum suarum euersores coerceret. Audit voces queruli a lomni sanctus,
coegitque fures illos ablatum eius peculium quamprimum referre. Virginitus facis
tenues eorum fortunas tenebrio quidam furtim asportarat, quas moerentes noctu le-
niens verbis P. Procopius bene sperare iussit. Moxq; fur illum, hominum quorum,
dam opera captum, & pro ademptis omnibus satisfaciendum, eis stitit. Oblatus iterum
alteri mulieri Procopius iniunxit, vt cognatam suam ni perire morbo, quo con-
stabat mallet, Sazauę monasterium adiret, & orationis sacrificium ab aliquo ex
incolis eius postulare iuberet. Audit hec, paruit illa, & curata est. Mulier alia alieno
viro adhaerescens, raptis bonis proprii mariti, fugam conuenit: Hec retracta exigi-
nobili illa profectione, verberibus liuida, cippo committitur. Sed Procopij admoni-
tu, iussa vitiosos amores ab animo profligare, elaqueatur. eum enim illa imporru-
no clamore, plangoreq; celo sibi euocarat. Quatuor annorum spatio alia mulier de-
uisus & membrorum vsu defecta, die Natalis Christi, dum sacrificaretur, Procopij
nomine, ingeminato, sibi restituitur, hunc suarum precum, & inedarum ad sepul-
crum eius susceptum, fructum capiens. Quae septenti se populo alleuerabat, Pro-
copium, oculis ipsius sacrum signum Crucis efformantem, se vidisse, moxque inua-
letudinem amisisse, idcircoque in nomen Procopij exaltata voce efferebat.

Sanctus co-
git fures a-
blata resti-
tuere.
Item furẽ
alium.

Aegra cu-
ratur.

Vincta cip-
po absolui-
tur.

Cæca &
contracta
sanatur.

Cap. 11.
Apparet S.
Procopius
cœnobij
sui Prapo-
sito.

Item sum-
mo Ponti-
fici, man-
dans vt ca-
talogo san-
ctorum ad-
scribatur.

S. Procopi-
us Sancto-
rum cata-
logo ad-
scribitur.

Cap. 12.

Multi egri
ad sepul-
crum eius cu-
rantur.

Cap. 13.
Apparet
suis S. Pro-
copius.

Iterum ap

Neque verò Deus Legatum illum, tantum confirmatorem nobilium facinorum
Procopij, sed etiã testem atq; præconẽ virtutum illius, apud suos Romę effecit. Nã
& monumentum quod ille diffringebat, odorẽ gratissimum ipsi inhalauit, & com-
plures cæci, surdi, muti, dæmonibus occupati, complures etiã insanabili morborũ
genere labefactati, spectante ipso, comodam valitudinem assecuti sunt. Quibus il-
le visis, tanti Procopij habuit, vt & munificis largitionibus eos secundum animã
cumularit, qui Procopium salutaturi accederent, & ditissimos illos paratus, quibus
sacrificio deditus fulgebat, ei templo in honorẽ Procopij, tanquam obfides sui erga
eum amoris donarit, præsentibusque Episcopis tutelam eius loci commendavit.

Alio tempore, cum festo D. Iohãnis (cui hoc templum attributum est) egrediente
pompa tam mystarum, quam profanorum hominũ, Abbas quidã, ignotus omni-
bus, virga pastoralis quosdã in eo agmine cõtingeret, visus est canẽtes eos prægredi,
& cœnobio eorum succedere, & illi quidem ianuam, quam discedentes clauerant,
patentẽ offenderunt, & valentes, quos virga permulserat, notãtes, Procopij fuisse
non vanẽ crediderunt. Eodem die, non eodẽ anno, in eodem templo agri causam
strepitus

SURIUS

q. ber.
Nobis
RVIII
5

strepitū rogati, nubem ab altari proferri, duosque viros eam consequi, eosque sibi & bene precari, & tactu virgæ se perstringere vidisse, indeque morbum concla-
matis depulsum, affirmabant. Aedituus templi D. Iohannis, quo recubatur Procopi-
us, vidit in somnis sanctum ceci oculos Cruce notantem, & plausu hominum vigil
factus, curatum adspexit. Eundem adituum, somno grauiori prostratum, sanctus
Dei signum dare iussit, quo suæ familiæ homines strato euocati psalmodiæ insiste-
rent. Parricidæ cuidam non semel S. Procopij aduidentem, catena asperissima, qua
ei impacta carnes eius eradebat, tanta vehementia in templo D. Petri ab eo resiliit,
vt strepitu homines ad miraculum contemplandum exciret. Fabianus vir sacer, in-
stitutum P. Procopij in eius cœnobio moribus exprimens, dum parietem templi e-
dificator attollit, vnâ cum ponte & acervo saxorum deorsum ruit, exijs erutus, a-
missa iam voce lectulo reponitur, noctu suspirat, surgit, opus prosequitur, narrat-
que virum quendam formosum, habitu suo agmen ruentium lapidum excepsisse,
eosque sinu suo, ne se affligerent, condidisse.

Clens cuiusdam asperimo dæmonio agitur, omnisque quietis impatiens, in
templum cœnobio Procopij adiunctum inducitur, ibi cum in morem volatis pro-
tenis late manibus, & dirum vociferans, secundum occipit procurfaret: die natalis
S. Procopij inter sacrificandum, dum tranquillior ad sepulcrum eius, precaretur, tur-
bulento illo hospite liberatus est. Adolefcens spretis parentum monitis, posthabi-
taque Missa & templo, die Dominico aliorum ludicæ declinauit. Quem dæmon
ligatum in piscinam contrusit, vt eum profocaret. Sed parentes à seruulo inquisi-
tore eius, quo in statu res eius versaretur, certiores redditi, confestim aduolantes
fluuitantem illum morti eripiunt, & sensu excussum S. Procopij orationibus applicant,
sanumque beneficio eorum reducunt. Adolefcens alius tetra facinore delibutus,
noctem vnâ dum comperaret, ira seipsum amisit, vt ad tactum omnem stuperet.
Eum sepulcro S. Procopij admotum, atque ex cyatho eiusdem sancti refectum, per-
fectum amici domum profecuti sunt. Puellæ cuidam diabolus molestias frequen-
tes creabat, illa eas parentibus tam diu aperire differebat, quousque ab eo in lecto cõ-
prehensa, eminus à domo euibraretur. Quam mater angulis omnibus domus nõ
inuentam, tandem didicit penes fontis cuiusdam crepidinẽ apertis oculis cecã,
sui ipsius ignaram, rigentemque desiderare. Ergo festinẽ instar Chananæ ad proxi-
mum templum eam adducit, & tridui ieiunio, multisque orationibus, cum ea ex-
cõsilio sacerdotis eius loci susceptis, cum nihil se proficere notaret, Procopio eam
restituendam offert, & restituta est ab eo firmæ & plenæ sanitati, nec in casum ob-
secrationibus suis eum fatigauit. Et me toties toties vocantem te audi Procopi Pa-
ter, & hanc quam à te postulo, quamque prestare potes, non alieno sed tuo sacer ah
sacro, gratiam mihi benignus impertire.

paret qui-
busdam æ-
gris, eos sa-
nans.
Item aliũ
curans ca-
cum.

Catenatũ
parricidã
a vinculle
soluit.
Cõseruat
ruentẽ in
præceptã
læsiõne.

Cap. 14.
Dæmoni-
acus cura-
tur.

Adolefcẽs
quidam a
mortis pe-
riculo libe-
ratur.

Item aliũ

Marth. 15.
Vexata a
dæmonio
liberatur.

VITA S. PETRI RAVENNATIS AR- CHIEPISCOPI, COGNOMINE IUNIORIS, VT HABE-

tur tertio libro historiarum Rauennatum Hieronymi

Rubei viri doctissimi.

PETRO secundo Rauennatum Archiepiscopo vi-
ta functo, Petrus iunior in eius locum subrogatus est, cu-
ius Archiepiscopatus tempore, Galeus Pontifex Maxi-
mus fato concessit, in cuius locum Anastasius secundus
subrogatur: qui cum adhuc alterum annum Pontificatum
non administrasset, moriens, successorem habuit Symma-
chum Sardum, in cuius creatione dissensus est. Pars enim
sacrorum virorum apud Constantinianam basilicã Sym-
machum decernit Pontificem: Pars ad diuam Mariam in
via noua Laurentium creat: vnde seditio ingens, Senatu populoque Romano duas
in partes diuiso, orta est. Quam obrem omnium consensu Cõcilium Rauennæ in-
dicitur: plerique iussu Theoderici scribunt. In eo maximè Petrus Archiepiscopus
Rauennas enituit: & re tandem omni controuersiaque discussa, Symmachus in Põ-
tificatu confirmatur: qui certè ingenti benignitate vsus, Laurentium competitorẽ,
Nucerinum Episcopum fecit. Illi Concilio post Laurentium Mediolanensium
Archie.

31. Iulii.

S. Petrus
iunior fit
Archiepi-
scopus Ra-
uennas.

Conciliũ
Rauennẽ
sc.

Dist. 17. &
96.

SURIUS

gber
Nover
RVIII
5

Ei Episcopus Rauennas subscribit.

Antistitem subscripsit Petrus Archiepiscopus Rauennas. Verum haud multo post seditioni quidam sacri viri, adiuuantibus Festo & Probino Senatorij ordinis, Lanrentiu reuocant, quapropter indignatus Theodoricus, Petrum Altini Episcopi Romam mittit, qui, pulso vtroque, sedem teneret. Ceterum Symmachus, habito centu & viginti Episcoporu concilio, cui interfuit Petrus Archiepiscopus Rauennas & subscrispit, obiecta constanter diligenterque diluit, omniumque sententijs obtinuit, vt Laurentius ac Petrus Altini Episcopus, malorum omnium capita, relegarentur.

Templum extruit. Moritur.

Petrus Archiepiscopus Rauennas reuersus, admirabile D. Petro Apostoloru principi templu extruere, ad oppidum Classense cepit. Sed leui morbo correptus, vira cum morte comutauit haud multo post, pridie Calend. Sextiles. Vir innocenti mus, moribus compositis, corpore gracili actenui, procera statura, promissa barba, cuius gentiles ex Syria, D. Apollinaris tempore, Rauennas venerunt. Sepultus est in D. Petri quod inceperat: vel vt alij putant, in D. Iacobi ad fontes: qua in sententia est Andreas Agnellus. Cum enim ipse, quo loco sepultus esset Petrus Archiepiscopus haesitaret, vna cum Gregorio, D. Apollinaris in Classe sacerdote, & D. Scueri adiuuato, diuinitus incensus, Apollinari in aedem se recipiens, ad fontem, vbi D. Iacobi crecta adicula erat, cum diligenter inquirerent, vidit ipse, quiq; secum aderant complures, sepulcrum ex Proconisso lapide egregium, cuius cum operculu amouissent, ex cypro arca in conspectum sese dedit, cui erat Petri Archiepiscopi imago insculpta, his adscriptis verbis: Dominus Petrus Archiepiscopus. Arca crecta iuuuissimi vnguenti odorem efflauit, cadauerq; sanctissimum visum est, omnibus intergrum membris, perinde ac sepulturae traditum tunc primum fuisse.

Sepelitur.

Suauius odor ex eius corpore emanat.

Hic Petrus diuinos, nouae legis ab Christo Deo tradita, libros tabulis exaratos aureis, praestantissimis gemmis ornauit, ad quos suam imaginem adiunxit, his verbis inscriptis: Dominus Petrus Antistes ob diem ordinationis suae sanctae Ecclesiae obtulit. Haecque omnia diu in Vrsiano templo persteterunt. Huius Petri tempore D. Arnulphus, qui e regio sanguine Francorum, Lotharingae Dux, postea vita sanctitate miraculisque illustris, Turonensium fuit Episcopus, vt testis est Siebertus, Rauennam venit: cumque Petrum Archiepiscopum inuississet, die quodam Dominico festo ipsi in aede Vrsiana Deum contemplanti post matutinas preces ferit, animam viri improbi nuper demortui, ad inferos cruciatu locos sempiternos a daemionibus pertractam, cunctisque qui aderant audientibus, Arnulphi viri sanctissimi opem implorantem, visam fuisse: pro qua cum Arnulphus Deum rogasset, ad corpus rediisse: eumque deinde virum rediuuatum, ingentem Arnulphi virtutem & multa merita narrare solitam. Quamobrem cum maximus Arnulpho honor apud omnes conciliaretur, Rauenna illum, honores omnes fugientem, occulte abijisse, saluato tamen prius Petro Archiepiscopo.

S. Arnulphus Episcopus eum inuissit.

Defunctu resuscitat.

Templum quod ipse inceperat, D. Petro dicatum, omnium quae tunc in Italia essent, pulcherrimum restantur: fuisseque arbitrantur capitolium illud Iouis, de quo (vti supra memorauimus in D. Apollinaris Archiepiscopi vita) Eleucadius eius discipulus, atque item Archiepiscopus Rauennas meminit, trecentas aras habuisse. Hoc autem ab Theodorico rege impetratum, Deo, ac D. Petro, Petrum hunc Archiepiscopum dedicasse. In eo pictam Christi imaginem fertur adeo exacte, diligenterque & eius similem, vt cum in Aegypti solitudinibus vastissimis, vir quidam sanctus suppliciter ac instanter a Deo peteret Christi imaginem sibi ostendi, auerit, Rauennam vt pergeret, in D. Petri aede illam visurum. Quapropter duobus locis comitantibus, Rauennam quam celerrime cum venisset, & imaginem fuisse praeforibus templi conspicatus, eamque genibus innixus toto animi feruore veneratus, ex hoc lachrymabili hospicio, caelestem in patriam euolauit. Leones sepulturae locum, humo pedibus scalpto, effodientes, vna cum populo, qui ad rei miraculum accurrerat, virum sanctum in fossam deponunt, desuper humum congregantes, tumulum ex more composuerunt. Ingenti deinde fremitu rugientes, gestibusque praefereferentes maximum dolorem, tandem interijisse fama est: nouaque rei timore perculsos omnes, fossis hinc atque hinc factis, ibidem leones spelijisse. Huius Petri Archiepiscopi tempore Geruntium Phicoclensem Episcopum, cui nunc Ceruensis nomen est, ob Christum supplicio afficatum scribitur: qui & ipse concilio Symmachi maximi Pontificis interfuit.

Insignem raculum:

AVGV.